

ETTEKIRJUTUS

Narva

09.10.2018 nr 7.2-6.4/1918

8. juunil ja 6. juulil 2018. aastal toimunud haldusmenetluse nr 7.2-5.4/1784 paikvaatlustel Enefit Energiatootmine AS käitises Õlitööstus Enefit 280, aadressil Auvere küla, Narva-Jõesuu linn, Ida-Virumaa, tuvastati kemikaaliohutusnõuete rikkumised, mille olemused on kirjeldatud paikvaatluse protokoll nr 7.2-5.4/1784-1 osas II ja paikvaatluse protokoll nr 7.2-5.4/1784-2 osas II.

11. septembril 2018. aastal saadeti adressaadile kavandatav haldusakt nr 7.2-2.3/7050-7 andmaks võimaluse esitada arvamusi, selgitusi ja vastuväiteid (sh seisukohti nõuete täitmisega kaasneva majandusliku mõju kohta) kavandatava ettekirjutuse kohta. Adressaadi 19. septembri 2018. aasta saadetud vastuses palub adressaat määrata punkti 2 täitmise tähtajaks 21.06.2019. Haldusorgan rahuldab taotluse ning arvestab punkti 2 täitmise soovitud tähtajaga ettekirjutuse koostamisel. Punkti 1 põhjenduse muudab haldusorgan seoses 12. septembri 2018. aasta koostatud kirjaga nr 7.2-13.3/15792-2, asendades põhjenduses tekstilõigu haldusorgani 09. aprilli 2018. aasta saadetud kirja nr 7.2-13.3/7050-1 kohta viitega kirjale nr 7.2-13.3/15792-2.

Punkti 3 suhtes esitatud vastuväidetega seoses saadeti 21. septembril 2018. aastal adressaadile kavandatav haldusakt nr 7.2-2.3/7050-10 andmaks täiendava võimaluse esitada arvamusi, selgitusi ja vastuväiteid (sh seisukohti nõuete täitmisega kaasneva majandusliku mõju kohta) kavandatava ettekirjutuse kohta. Määratud tähtajaks vastust ei laekunud, seega loeti, et adressaadil puuduvad vastuväited kavandatava ettekirjutuse suhtes.

Ohutusjärelevalve büroo peainspektor Irina Belik, võtnud aluseks korrakaitseaduse § 28 lõike 1 ja päästeseaduse § 15 lg 1 p 2 ja lg 2 ning hinnanud haldusmenetluse käigus kogutud tõendeid ja välja selgitatud asjaolusid,

otsustas:

anda adressaadile – **Enefit Energiatootmine Aktsiaseltsile (registrikood 10579981; aadress: Ida-Viru maakond, Narva-Jõesuu linn, Auvere küla, Keskterritooriumi, 40107)** järgmised ettekirjutused, mis tuleb täita määratud tähtaegadeks:

- 1. Viia käitise Õlitööstus hädaolukorra lahendamise plaan (edaspidi HOLP) vastavusse määruse nr 18 ja tegeliku olukorraga**

Alus: Kemikaaliseaduse¹ § 23 lõike 8 ja § 24 lõike 6 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 1. märtsi 2016. aasta määruse nr 18 „Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga

ettevõtte kohustuslikele dokumentidele ja nende koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele¹⁴ (edaspidi määrus nr 18) § 5.

Ettekirjutuse põhjendus: Määruse nr 18 paragrahvis 5 on sätestatud hädaolukorra lahendamise plaanile esitatavad nõuded.

Lõige 1 kohaselt ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaani eesmärk on:

- 1) anda juhiseid, kuidas ohjeldada õnnetust, et minimeerida selle tagajärgi ja piirata mõju, mida see avaldab inimese tervisele, keskkonnale ja varale;
- 2) edastada vajalik teave avalikkusele ja piirkonna asutustele;
- 3) kirjeldada, kuidas keskkond suurõnnetuse järel taastatakse ja puhastatakse.

Lõige 2 kohaselt ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaan koostatakse ettevõtte riskianalüüsi põhjal.

Lõige 3 kohaselt ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaanis sisaldub järgmine teave:

- 1) käitises päästetöö algamise ja koordineerimise ning Päästeameti, Tehnilise Järelevalve Ameti ja kohaliku omavalitsuse üksusega sidepidamise eest vastutava isiku nimi või ametikoht, ja kontaktandmed;
- 2) ettevõtte tegevusala, töötajate arv, ohuala suurus, mille peab esitama asendiplaanil, ning inimeste ligikaudne arv ohualas;
- 3) ülevaade ja kirjeldus rakendatavatest meetmetest mis tahes võimaliku ja suurõnnetuse käivitumise seisukohalt olulise olukorra või sündmuse kontrollimiseks ja tagajärgede piiramiseks. Ülevaade sisaldab ka kasutuses kaitsevahendite ja ressursside loetelu;
- 4) kasutatavad abinõud õnnetuse mõjupiirkonnas olevatele inimestele ohu vähendamiseks, varajase hoiatuse süsteemi kirjeldus ja juhised ohuolukorras käitumiseks;
- 5) Häirekeskuse, Tehnilise Järelevalve Ameti ja kohaliku omavalitsuse üksuse teavitamine õnnetusest. Määratakse kindlaks teave, mis peab õnnetusteates sisalduma, ning edasine üksikasjalik teabevahetuse korraldus päästeasutusega niipea, kui teave on kättesaadav;
- 6) personali koolitamise ja õppuste läbiviimise kord vastavalt ülesannetele, mida personal peab täitma;
- 7) väljaspool käitist toimuva päästetöö abistamise võimalikkus.

Lõige 4 kohaselt ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaani koostamisse kaasatakse ettevõtte personal ja alltöövõtjad.

Paikvaatlusel (protokoll nr 7.2-5.4/1784-1 osa II punktid 2, 3, 4, 5 ning nr 7.2-5.4/1784-2 osa II punktid 2 ja 3) tuvastati, et Enefit 280 osas käitise HOLP ei vasta tegelikkusele:

- Enefit 280 töötajate teadlikkuse kontrollimisel on selgunud, et ohust teavitaks oma vahetat ülemust, kuid mitte Enefit 140 vahetuse ülemat HOLP tulenevalt. HOLP peab kajastama tegevusjuhistes töötajate omavahelise kommunikatsiooni liikumise struktuuri;
- retordi alajaamasse on enne paikvaatlust esitatud dokumentide kohaselt paigaldatud alajaama kaabliredelite ruumi (471,4m²) kustutamiseks automaatne aerosooltulekustutussüsteem, turbiinihoonesse märgtorustikuga sprinkler tulekustutus SP1 tulekustutussüsteemide veevarustuse pumplas, automaat tulekustutuse märgsüsteem SP/D turbiini ja generaatori määride õlivanni ja turbiini laagrite jahutamiseks, automaat vahttulekustutus süsteem SP/DV 35kV elektri peatransformaatorite (3 tk) kustutamiseks. HOLP ei kajasta neid süsteeme ja nende kasutamist hädaolukorra lahendamiseks (punktid 4.2 ja 7). Haldusorgan soovib välja tuua HOLP hädaolukordade likvideerimist eraldi osakondade lõikes: Enefit 280 ja Enefit 140 ja mahutipark;
- retordi alajaamas on olemas isikukaitsevahendid (vedelkeemiakaitse erikostüüm, CO₂ kaitsevahendid, kemikaalikaitsekindad, riietus, kaitseprillid, näo maksid, kapuutsiga maksid), kuid HOLP ei käsitle individuaalkaitsevahendeid ja nende kasutamist hädaolukordade korral kõikide töötajate poolt. Ohutusaruandes (75 lk) on kajastatud, et ohtlike kemikaalide lekete likvideerimisprotsessi juhtimisega tegeleb Õlitööstuse vahetusülem, kes peab kummi- või kilekindaid ja pritsmekaitseülrikonda ning näo kaitseks pritsmete eest filtriga gaasimaski või suruõhuhingamisaparaati kandma;

- HOLP-is välja toodud Enefit 280 tootmiskompleksis võimalikud hädaolukorrad on ohtlike kemikaalide (põlevkiviõlide) leke, tulekahju, plahvatus, lekked või purunemised poolkoksiigaasi trassil. Haldusorgan soovib HOLP-is täpsustada hädaolukordade tekkimise kohad hoonete või osakondade lõikes (näiteks, põleng mahutipargis, retordihoone (utmisosakonna) ja kondensatsiooniala (kondensatsiooniosakonna) vahelisel poolkoksiigaasi trassil leke või purunemine, retordihoone ja mahutipargi vahelisel kommunikatsioonil põlevkiviõli leke);
- ressurssidena liivakastid on olemas kondensatsiooniala osakonnas mitmes kohtades. Kokku on 10 liivaga kasti ja 1 seapuru kast, mida ei ole HOLP-is mainitud;
- vastavalt HOLP-ile kondensatsiooni osakonna tulekustutussüsteemid tulekahju korral on ressurssidena välja toodud statsionaarne veekustutussüsteem, lafetid ning esmased tulekustutusvahendid, kuid tegelikult on olemas vaid lafettide ja esmased tulekustutusvahendid.

12. septembril 2018. aastal on haldusorgan teavitanud adressaati kirjaga nr 7.2-13.3/15792-2, et HOLP-is esines puudusi määruse nr 18 paragrahvi 5 osas.

Seega tagamata on suurõnnetuse ohuga ettevõtte käitaja kohustus HOLP hoida ajakohasena, mistõttu õnnetuse korral inimeste ohutus võib olla tagamata. Järelikult võivad hädaolukorras ohualas viibivate inimeste tervis ja elu ohustatud olla.

Täitmise tähtaeg: 30.12.2018

Ettekirjutuse väljaandmisega kaasneb asendustäitmise ja sunnirahaseaduse paragrahvi 7 kohane HOIATUS: juhul, kui ettekirjutust ei täideta määratud tähtajaks, rakendatakse kemikaaliseaduse¹ paragrahvi 42 ning asendustäitmise ja sunniraha seaduse § 2 lõike 1 ja § 10 lõike 1 alusel sunniraha **3300,00 (kolm tuhat kolmsada) eurot**.

2. Korraldada käitises Enefit 280 personali koolitamine hädaolukordade lahendamise tegevusjuhiste katsetamiseks või uuendada hädaolukorra lahendamise plaan (edaspidi HOLP) selliselt, et HOLPis sisalduks Enefit 280 personali koolitamine ametikohtade lõikes

Alus: Riigikogu 29. oktoobri 2015. aasta kemikaaliseaduse¹ (edaspidi KemS) § 22 lg 3; Kemikaaliseaduse § 23 lõike 8 ja § 24 lõike 6 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 1. märtsi 2016. aasta määruse nr 18 „Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte kohustuslikele dokumentidele ja nende koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele¹“ (edaspidi määrus nr 18) § 5 lg 3 p 9.

Ettekirjutuse põhjendus: KemS § 22 lõige 3 sätestab, et õnnetuse ennetamisel ja õnnetuse korral tuleb rakendada riskianalüüsis, ohutusaruandes, ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaanis ja ohutuse tagamise süsteemi kirjelduses kajastatud abinõusid.

Määruse nr 18 § 5 lg 3 punkti 6 kohaselt sisaldub ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaanis personali koolitamise ja õppuste läbiviimise kord vastavalt ülesannetele, mida personal peab täitma.

Paikvaatlusel (protokolli nr 7.2-5.4/1784-1 osa II punkt 8) tuvastati, et käitises on korraldamata Enefit 280 personali koolitamine tulenevalt töötajate kemikaaliohutuselase teadlikkuse kontrolli tulemustest. Tulemuste kohaselt on korraldamata põlevkiviõliga seotud hädaolukordade lahendamine ja tule kustutamine automaatse tulekustutamise süsteemide käivitamise abil. Mõned töötajad ei suutnud nimetada kõiki käideldavaid ohtlikke kemikaale,

(nimelt põlevkiviõli, poolkoksgaasi), kondensatsiooni osakonna ohualasid ega kõiki tegevusjuhiseid (nimelt tulekustutamist).

18. septembril 2018. aastal esitatud vastuväited kirjas nr NJ-TTO-1/682 (personali koolitamine on korraldatud. Nõutavad õppused on läbiviidud. Personali kemikaaliohutusala kütlemine haldusorgani poolt sellisel viisil ei andnud tervikliku ettekujutust. Personal on vastanud esitatud küsimustele, mille tõlge eesti keelest vene keelde polnud korrektne. Personali kütlemisel ei arvestatud nende ameti ja ametikohustustega.) jätab haldusorgan osaliselt arvestamata. Hädaolukorra lahendamise plaanis peab olema üldiselt välja toodud personali koolitamine ja õppuste läbiviimise kord vastavalt ülesannetele, mida personal peab täitma tulenevalt ametikohtadest ja ametikohustustest.

Olukorras, kui personali koolitamine on korraldamata tulenevalt personali ülesannetest või personali koolitamine ja õppuste läbiviimise kord on kindlaks määramata tulenevalt personali ametikohtadest ja ametikohustustest, ei ole loodud eeldusi, et inimeste ohutus on käitises võimaliku suurõnnetuse korral tagatud. Seetõttu võivad võimaliku suurõnnetuse korral ohtu sattuda inimeste tervis ja elud.

Täitmise tähtaeg: 30.01.2019

Ettekirjutuse väljaandmisega kaasneb asendustäitmise ja sunnirahaseaduse paragrahvi 7 kohane HOIATUS: juhul, kui ettekirjutust ei täideta määratud tähtjaks, rakendatakse kemikaaliseaduse¹ paragrahvi 42 ning asendustäitmise ja sunniraha seaduse § 2 lõike 1 ja § 10 lõike 1 alusel sunniraha **5000,00 (viis tuhat) eurot**.

3. Tagada käitise ehitiste kasutamise ohutus selliselt, et Enefit 280 kondensatsiooniala torustikud, mille kaudu transporditakse ohtlikke aineid, oleksid nõutele vastava märgistusega tähistatud

Alus: Riigikogu 11. veebruari 2015. aasta ehitusseadustiku¹ § 8 (edaspidi ehitusseadustik¹).

Ettekirjutuse põhjendus: Ehitusseadustiku¹ § 8 sätestab, et ehitise ehitamine ja ehitise kasutamine ning ehitamisega seonduv muu tegevus peab olema ohutu. Ehitise ehitamine ja ehitise kasutamine ning ehitamisega seonduv muu tegevus on ohutu, kui see ei põhjusta ohtu inimesele, varale või keskkonnale. Ehitise ja ehitamise ohutus hõlmab loodus- ja kultuuriväärtuse kaitset ning asjakohasel juhul ka looma elu ja tervist.

Sotsiaalministri 30. novembri 1999. aasta määruse nr 75 „Ohumärguannete kasutamise nõuded töökohas¹“ (edaspidi määrus nr 75) § 10 lõige 1 sätestab, et ohtliku aine või segu mahutid ja mahutid koos nähtava torustikuga, mis sisaldab või mille kaudu transporditakse ohtlikke aineid ja segusid, peavad olema märgistatud asjakohase ohupiktogrammiga vastavalt CLP-määrusele.

Määruse nr 75 § 10 lg 3 punkt 1 sätestab, et võib asendada määruse nr 75 § 9 lõikes 2 esitatud hoiatusmärgiga. Kui samaväärne hoiatusmärk puudub, tuleb kasutada CLP-määruse V lisas sätestatud asjakohast ohupiktogrammi.

Sama paragrahvi lõikes 1 nõutud märgistust võib:

- 1) asendada määruse nr 75 § 9 lõikes 2 esitatud hoiatusmärgiga. Kui samaväärne hoiatusmärk puudub, tuleb kasutada CLP-määruse V lisas sätestatud asjakohast ohupiktogrammi;
- 2) täiendada lisateabega, näiteks ohtliku aine või segu nimetuse või valemiga ning ohtu puudutavate üksikasjadega.

Sama paragrahvi lõigete 4 ja 5 kohaselt märgistatakse lisaks lõikes 1 esitatud nõudele torustikud püsivärvi või värvilise kleebisega, millel on aine voolusuunda näitav nool. Torustikule kantud märgistus peab paiknema nähtaval kohal ning olema ilmastiku- ja keskkonnakindel. Torustikule kantavat märgistust korraldatakse otstarbekal kaugusel üksteisest ning kõige ohtlikumate kohtade, näiteks ventiilide või ühendusarmatuuride vahetus läheduses.

Paikvaatlusel (protokoll nr 7.2-5.4/1784-2 osa II punkt 5) tuvastati, et käitise Enefit 280 kondensatsiooniala torustikud, mille kaudu transporditakse ohtlikke aineid, ei ole nõuetekohaselt tähistatud. Torustikutelt puuduvad CLP-määruse V lisas sätestatud asjakohased ohupiktogrammide.

Olukord, kus ehitiste kasutamise ohutus on tagamata, võib päästesündmuse korral põhjustada ohtu inimestele, varale või keskkonnale.

Täitmise tähtaeg: 21.06.2019

Ettekirjutuse väljaandmisega kaasneb asendustäitmise ja sunnirahaseaduse paragrahvi 7 kohane HOIATUS: juhul, kui ettekirjutust ei täideta määratud tähtajaks, rakendatakse kemikaaliseaduse¹ paragrahvi 42 ning asendustäitmise ja sunniraha seaduse § 2 lõike 1 ja § 10 lõike 1 alusel sunniraha **3700,00 (kolm tuhat seitsesada) eurot**.

Ettekirjutuse täitmisest palume meid informeerida kirjalikult postiaadressil Vahtra 3, 21003 Narva või digitaalselt allkirjastatud dokumendina e-posti aadressil ida@rescue.ee.

Juhul kui haldusakti adressaat leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on tal õigus esitada **vaie** Päästeametile (Raua 2, 10124 Tallinn, rescue@rescue.ee) või Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumajja (Kooli 2A, 41532 Jõhvi, trthkjohvi.menetlus@kohus.ee) 30 päeva jooksul arvates päevast, millal ta vaidlustatavast haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama.

(allkirjastatud digitaalselt)

Irina Belik
peainspektor
Ohutusjärelvalve büroo
Ida päästekeskus

Ettekirjutus saadeti elektrooniliselt:

Enefit Energiatootmine AS, tootmine@energia.ee, andres.kurling@energia.ee,
ulo.reimo@energia.ee.

+372 5860 2188
irina.belik@rescue.ee